

SCHOKLA

Schokla (School- en klaspraktijk) 163 is een themanummer over leren leren in de basisschool. Na een korte inleiding over het waarom ervan, behandelen de auteurs Els Aerts, Veerle Binon & Ria Verstraelen achtereenvolgens de volgende deelaspecten:

- (1) leren leren in eindtermen en leerplannen;
- (2) onderwijs in leren leren, met ruime aandacht voor een stimulerende leeromgeving in alle lessen;
- (3) leren studeren als onderdeel van leren leren, met aandacht voor: soorten geheugens, het informatieverwerkend systeem, sleutels tot het onthouden, huiselijke voorwaarden (ruimte en tijd), en een vijfstappenplan om kinderen systematisch te leren studeren. Elk van deze aspecten wordt gestoffeerd met stimulerende lessuggesties.

Een bibliografie rondt het themanummer af.

In *Schokla 164* formuleren Lief Nauwelaerts & Wilfried Luyten een noodzakelijke aanvulling bij het leren studeren. Ze beantwoorden enkele oriënterende vragen over het leerproces bij het memoriseren en het automatiseren, en reiken hulpmiddelen aan voor het zorgverbredend werken met kinderen die daarbij moeilijkheden ondervinden.

(Daarnaast bevat dit nummer van *Schokla* ook een bijdrage van Hugo Boets over de theaterkoffer van *HetPaleis* met heel wat didactisch materiaal dat kinderen van de lagere school moet leren wat theater is, en van Gilbert De Bruycker over speelse werkvormen om te stoeien met taal.)

BESTELADRES:

Van In, Grote Markt 38, 2500 Lier
tel. (03)480 55 11, fax (03)480 76 64
E-MAIL: uitgeverij@vanin.be
WEBSITE: www.vanin.be

EDUBRON

<http://edubron-www.uia.ac.be>

EduBRON (Onderwijsbegeleiding, -research en -ontwikkeling) is de onderzoeksgroep van prof. dr. Peter Van Petegem (Universiteit Antwerpen, UIA, departement Didactiek en Kritiek). De website omvat per lopend onderzoeks- en nascholingsproject een doorklik naar inhoudelijke gegevens. Tevens is een lijst van medewerkers voorzien, met de nodige personalia.

Projecten van de onderzoeksgroep in verband met leren leren, zijn:

- Leerstijlgebonden determinanten van slagen en mislukken van eerstejaars-generatiestudenten aan de Universiteit Antwerpen (zie ook de bijdrage van Peter Van Petegem & Sven De Maeyer in *VONK* 29/2, p. 33-47);
- De evaluatie van *Learning Space* als innovatief platform voor de ontwikkeling van een krachtige leeromgeving;
- Begeleid Zelfstandig Leren: het transformeren van bestaand cursusmateriaal naar open leerpakketten (met ICT-ondersteuning: gelinkt aan het project met betrekking tot *Learning Space* als digitaal teleleerplatform).

De site biedt tal van belangwekkende doorklikmogelijkheden, geordend als volgt: UA-UIA; ANDERE UNIVERSITEITEN; ONDERWIJSDIENSTEN EN -VERENIGINGEN; ONDERZOEK; STATISTIEK; TIJDSCHRIFTEN; DIVERSEN; ZOEKEN.

STICHTING-LODEWIJK DE RAET

Tijdens de zomermaanden juli en augustus organiseert de Stichting-Lodewijk de Raet een aantal nascholingscursussen in een 'leer-krachtig' kader. Deze pakketten kunnen ook op maat aangeboden worden:

- Werk maken van leer-krachtige scholen
- Jongeren aanspreken op hun leer-kracht
- Coachen van beginnende (en andere) leraren
- Leiding geven aan een klas
- Groeien naar leraarschap

INLICHTINGEN EN INSCHRIJVINGEN:

Stichting-Lodewijk de Raet
Liedtsstraat 27-29, 1030 Brussel
tel. (02)240 95 00, fax (02)242 26 10
E-MAIL info@stichtingderaet.be
WEBSITE www.stichtingderaet.be

Wie intekent op de e-maillist *Nieuwsflash Onderwijs* van de Stichting-Lodewijk de Raet krijgt om de twee, drie maanden via die weg informatie over onderwijs en leren, nascholing en begeleiding. Intekenen kan per E-MAIL: dirk.gombeyr@ping.be.

OPEN UNIVERSITEIT NEDERLAND

<http://www.ou.nl>

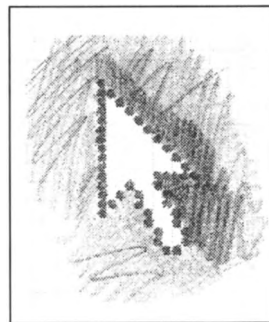
De *Open Universiteit Nederland* is een instelling voor open hoger onderwijs. Zij verzorgt cursussen en opleidingen op academisch niveau in acht studiegebieden, waaronder Cultuurwetenschappen en Sociale wetenschappen. De *Open Universiteit* kent een open toelating voor iedereen vanaf 18 jaar. De diploma's die studenten behalen, zijn gelijkwaardig aan de diploma's van traditionele universiteiten en hogescholen.

De cursussen zijn grotendeels gebaseerd op zelfstudie. Naast schriftelijk studiemateriaal wordt gebruikgemaakt van een elektronische leeromgeving. Op 18 studiecentra verspreid over heel Nederland worden studenten begeleid en kunnen ze examens doen. Sinds haar oprichting heeft de *Open Universiteit Nederland* ook een nauwe samenwerking met Vlaanderen. Meer dan 4.000 Vlaamse studenten schreven zich al in, mede dankzij de nauwe samenwerking met Belgische onderwijsinstellingen en de overheid.

De *Open Universiteit* stelt zich tot doel een substantiële bijdrage te leveren aan de innovatie van het hoger onderwijs. Kernbegrip daarbij is 'derde generatie afstands-onderwijs' waarin nieuwe onderwijskundige inzichten en technologische mogelijkheden worden toegepast om studenten nog beter te bedienen. Deze nieuwe vorm van (afstands)onderwijs kenmerkt zich door een grotere nadruk op het verwerven van competenties dan op kennisoverdracht alleen. Daarbinnen is ICT het sturende medium, een medium waarmee ook op afstand contact mogelijk is met medestudenten en met begeleiders.

Vanop de startsite verderklikken naar

- INFONET: informatie over de basisprincipes van de *Open Universiteit* (kandidaat-studenten kunnen vrijblijvend kennismaken);
- OPENNET: internetdiensten (www en discussiegroepen) van medewerkers, studentenverenigingen en instellingen gelieerd aan de *Open Universiteit*;
- STUDIENET: de elektronische leeromgeving met een leuke 'rondleiding' en de brochure 'Studeren met de muis';
- CURSUSWINKEL: de eerste digitale cursuswinkel in de Benelux met cursussen op wetenschappelijk niveau.

Erg vermeldenswaard is het tijdschrift van de *Open Universiteit: Onderwijs-innovatie*. Het blad verschijnt vier maal per jaar en bevat telkens een aantal interessante artikels, waarvan sommige rond een centraal aandachtspunt (bijvoorbeeld in de uitgave maart 2000 rond 'competentieleren'). Via de website kan je een gratis abonnement aanvragen.

KOFFERS VOOR HET BASISONDERWIJS

Abimo-uitgeverij heeft een aantal 'koffers' samengesteld die bruikbaar zijn bij hoekenwerk en contractwerk in alle leerjaren van het basisonderwijs:

- **HOEKENTAS** (*verpakt per leerjaar*): hoekprikkel waarmee hoekenwerk geïntegreerd aan bod kan komen in de verschillende leerdomeinen van het basisonderwijs;
- **STELKOFFERS** (*verpakt per leerjaar*): 30 stelfiches per leerjaar die onder meer gebruikt kunnen worden bij het werken in hoeken;
- **WISKIST** (*verpakt per leerjaar*): opdrachten waarbij het bedenken van oplossingsstrategieën en het ontwikkelen

van probleemoplossende vaardigheden voorop staan;

- **ZORG-IDEËN**: 60 fiches voor schoolteams die een zorgbrede aanpak willen implementeren in hun schoolwerkplanning. De focus ligt op vormen van differentiëren. Naast de omschrijving van algemene principes volgen praktijkvoorbeelden, suggesties en werktips om zowel met hoekenwerk, contractwerk als werkwinkels om te gaan in de klaspraktijk.

BESTELADRES:

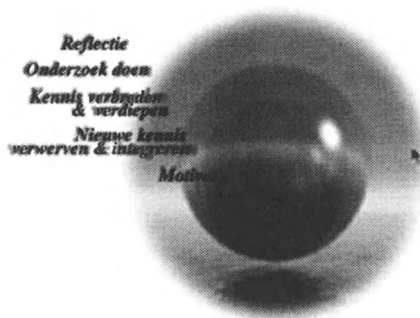
Abimo Uitgeverij, Beukenlaan 8
9250 Waasmunster
tel. (052)46 24 07, fax (052)46 19 62
WEBSITE: www.edu-web.be/abimo

DE VIRTUELE SCHOOL

<http://www.virtueleschool.nl/main.html>

De *Virtuele School* is een initiatief van de *Educatieve Faculteit Amsterdam*, een samenwerkingsverband van de Hogeschool Holland en de Hogeschool van Amsterdam. Op de *Virtuele School* maken studenten uit de lerarenopleiding producten voor scholen op het terrein van de activerende didactiek. Op verzoek van leerkrachten uit het voortgezet/secundair onderwijs ontwerpen ze uitgewerkte leertaken voor leerlingen, inclusief al het leerlingmateriaal, de handleiding voor de leerkracht en een didactische verantwoording. Deze producten worden, na goedkeuring van de begeleider en de leerkracht, in de MEDIATHEEK van de site geplaatst en zijn toegankelijk voor iedereen. Op dit ogenblik (eind maart 2000) zitten er twee producten voor het voortgezet onderwijs in de MEDIATHEEK: één rond werkwoordspelling, en één rond taal en kunst (zie ook het signalement van Moer 2000/1 in de rubriek INGEBLIKT elders in dit nummer). Vanaf volgend jaar worden ook voor het basisonderwijs producten ontwikkeld.

Bij het uitwerken van de opdrachten gebruikt de *Virtuele School* een denk- en leermodel dat 'Leren in vijf dimensies' heet. Dit model is ontwikkeld door Robert J. MARZANO (McREL, Colorado). Een uitgewerkte versie ervan is te vinden op de website, maar er is ook een papieren handleiding beschikbaar. In het model worden vijf verschillende, onderling afhankelijke manieren van denken en leren onderscheiden. Deze vijf dimensies zijn tezamen een metafoor van wat er in de hersenen gebeurt als mensen aan het leren zijn. Deze metafoor heeft de kracht om ons op een andere wijze te laten kijken naar wat er tijdens een leerproces gebeurt en helpt ons bij het plannen van leerprocessen.

CENTRUM PERMANENTE VORMING

Het Centrum Permanente Vorming (CPV) van het Departement Lerarenopleiding van de Karel de Grote-Hogeschool organiseert een nascholing over zelfstandig werken in de kleuterschool: **'Kiezen, plannen, uitvoeren: werken met opdrachtkaarten en contractwerk'**.

BEGELEIDING: Gilberte Rieke

DATA: 2 en 16 mei 2000,
telkens van 19 tot 22 uur

PLAATS: Karel de Grote-Hogeschool,
Campus Noord-Eligius

De cursus kan ook in de school zelf aangeboden worden.

Voor het secundair onderwijs richt het CPV een teamgerichte nascholingscursus in over **'de geïntegreerde aanpak van leren: de praktijkhefbomen'**.

INLICHTINGEN EN INSCHRIJVINGEN:

Centrum voor Permanente Vorming
Campus Noord-Eligius, Pothoekstraat 125
2060 Antwerpen
tel. (03)217 42 10, fax (03)217 42 13

KENNISCENTRUM STUDIEHUIS

<http://www.nblc.nl/nblcweb/vereniging/kennis/studiehuis/>

Het digitale *Kenniscentrum Openbare Bibliotheek en Studiehuis* is een initiatief van en staat onder eindverantwoordelijkheid van NBLC - Vereniging van Openbare Bibliotheken. Het is opgezet ter ondersteuning van de samenwerking tussen openbare bibliotheken en het voortgezet onderwijs. Bibliothecarissen, schoolmediathecarissen en docenten voortgezet onderwijs kunnen hier terecht met hun vragen over het Studiehuis, de rol van de schoolmediatheek en de openbare bibliotheek. In de antwoorden worden voorbeelden uit de praktijk verwerkt en wordt verwezen naar bestaande producten en diensten van openbare bibliotheken, praktijkgerichte literatuur en relevante internetsites.

Het *Loket Schoolmediatheek* beantwoordt de vragen vanuit het voortgezet onderwijs. Samenwerking met de plaatselijke bibliotheek staat bij de beantwoording centraal. Vragen worden binnen 48 uur beantwoord. Zowel de vragen als de antwoorden zijn door iedereen te raadplegen en worden door de redactie opgeslagen in een database. U kunt reageren en aanvullingen/wijzigingen doorgeven via e-mail: *schoolmediatheek.nl*. Meediscussiëren en meedenken kan ook via de *Kring Openbare Bibliotheek en Studiehuis*.

Interessant is bijvoorbeeld de link met de website van de openbare bibliotheek Venlo (*www.obvenlo.nl*) die beschikt over een digitaal leesdossier waarmee leerlingen interactief in 25 stappen hun leesdossier kunnen maken. Tegelijkertijd kunnen ze op de website informatie vinden over schrijvers en boeken. Er is eveneens een leescafé dat bedoeld is om leerlingen te motiveren tot actief, zelfstandig en met plezier aanleggen van het leesdossier.

Vermeldenswaard is ook het recensietijdschrift *Het Studiehuis*, speciaal voor het beheer van de mediatheek in het voortgezet onderwijs.

CONTACTPERSOON: Herman Verschuren, NBLC, Postbus 43300,
NL-2504 AH Den Haag,
tel. 00-31-70-309 01 00.

Wouter Brandt & Rita Rymenans
Universiteit Antwerpen (UIA)
Departement Didactiek en Kritiek
Universiteitsplein 1
2610 Wilrijk
wouter.brandt@uia.ua.ac.be